

กรณีศึกษาที่ 3

โครงการกระเช้าลอยฟ้าภูกระดึง

(การบูรณาการ การวิเคราะห์โครงการ วันศุกร์ที่ 19 เมษายน 2562)

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หรือ อพท. ได้จัดจ้างที่ปรึกษาดำเนินโครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อสร้างกระเช้าไฟฟ้าขึ้นภูกระดึง จังหวัดเลย ตามที่คณะรัฐมนตรีเคยมีมติให้ศึกษาเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2555 โดยกำหนดให้ทางเลือกของแนวเส้นทางและตำแหน่งที่ตั้งของสถานีกระเช้าไฟฟ้าต้องไม่มีผลกระทบต่อทัศนียภาพของทางเดินเท้า และมุมมองธรรมชาติของภูกระดึง ในปัจจุบันอุทยานแห่งชาติภูกระดึงอยู่ในความดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

ผลการศึกษาเสนอให้ก่อสร้างกระเช้าไฟฟ้าที่มีความยาวในทางราบเป็นระยะทาง 4.4 กิโลเมตร โดยมีสถานีต้นทางและปลายทางอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูกระดึง สถานีต้นทางอยู่ห่างจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวศรีฐานไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ 3.5 กิโลเมตร ที่ระดับความสูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 260 เมตร ขณะที่สถานีปลายทางตั้งอยู่ห่างจากบริเวณหลังแปไปทางทิศตะวันตกประมาณ 600 เมตร ที่ระดับความสูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 1,255 เมตร และสถานีปลายทางอยู่ห่างจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยววังแก้วเป็นระยะทาง 3.7 กิโลเมตร

การออกแบบเป็นไปตามมาตรฐานสากลและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การก่อสร้างจะใช้การประกอบชิ้นส่วนจากพื้นที่นอกเขตป่าไม้และขนส่งไปทางอากาศเพื่อการติดตั้ง ไม่มีการตัดต้นไม้ใหญ่ตามแนวเส้นทางวางสายเคเบิล ความลาดชันเฉลี่ยของแนวกระเช้าเท่ากับร้อยละ 27 และมีเสารองรับจำนวน 7 ต้น โดยระบบกระเช้าไฟฟ้าที่เหมาะสมคือ ระบบของกระเช้าไฟฟ้าแบบแก้ง (Mono Cable Detachable Gondola : MDG) ชนิด 8 ที่นั่ง ที่มีมาตรฐานสากลทั้งด้านความปลอดภัยและด้านเทคนิค เป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในหลายประเทศ สามารถรับแรงลมได้ 20 เมตรต่อวินาที ซึ่งมากกว่าแรงลมเฉลี่ยบริเวณรอบๆ ภูกระดึง ที่มีค่าความเร็วลมเฉลี่ยที่ระดับความสูง 90 เมตร ต่ำกว่า 5 เมตรต่อวินาที หรือ 18 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

ส่วนประเด็นการศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ระบุว่า โครงการนี้ต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (EIA) ในชั้นรายละเอียด เนื่องจากตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติและมีแนวเส้นทางบางส่วนอยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1 โดยผลการศึกษาด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมสรุปได้ว่า

- พื้นที่ป่าชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้น 1 และชั้น 4 ที่จะได้รับผลกระทบจากโครงการมีพื้นที่น้อยมาก ขนาดของพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงนี้ไม่มีผลต่อการรับน้ำและอำนวยน้ำในระบบลุ่มน้ำ
- การก่อสร้างสถานีต้นทาง สถานีปลายทาง และจุดที่วางเสากระเช้า ทำให้สูญเสียพื้นที่ป่าไม้ไปเป็นจำนวน 5,700 ตารางเมตร โดยการดำเนินโครงการจะไม่มีการตัดต้นไม้ที่มีขนาดใหญ่
- พื้นที่โครงการไม่อยู่ในเขตแหล่งอาศัยหรือหากินที่สำคัญของสัตว์ป่า เป็นเพียงพื้นที่ที่อาจเป็นเส้นทางเดินตามธรรมชาติ โดยอาจรบกวนกิจกรรมในรอบวันของสัตว์ป่าทั้งกิจกรรมการออกหาอาหาร การทำรัง วางไข่ และเลี้ยงดูลูกอ่อนของสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ตามเรือนยอดไม้
- ลูกหาบและร้านค้าในปัจจุบันที่มีรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติภูกระดึง ได้แก่ ลูกหาบ 337 คน และร้านค้า 119 ร้าน ได้มีการกำหนดแผนรองรับการเปลี่ยนแปลงอาชีพ ซึ่งได้รับการยอมรับจากลูกหาบและผู้ประกอบการ
- แนวก่อสร้างเสากระเช้าไฟฟ้าจะไม่สามารถมองเห็นได้จากเส้นทางเดินท่องเที่ยวและไม่สามารถมองเห็นได้จากถนนสายหลักที่เข้าสู่ภูกระดึงในปัจจุบัน รวมทั้งโครงสร้างรองรับสายเคเบิล ตัวกระเช้า สถานีขึ้น-ลง ได้รับการออกแบบให้มีรูปแบบที่เรียบง่ายกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม
- รูปแบบการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ จะคำนึงถึงขีดความสามารถที่รองรับนักท่องเที่ยวบนยอดภูกระดึงได้โดยไม่กระทบสิ่งแวดล้อม โดยจะมีการจำกัดนักท่องเที่ยวในการพักแรมต่อคืนบนยอดภูกระดึง ทั้งผู้เดินทางด้วยเท้าและผู้ให้บริการกระเช้าไฟฟ้าให้มีจำนวนไม่เกิน 5,000 คน ซึ่งเป็นจำนวนเดียวกับที่ใช้อยู่ปัจจุบัน
- การจำกัดช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวให้มีช่วงปิดการขึ้นเพื่อให้ธรรมชาติได้ฟื้นตัว รวมถึงห้ามก่อสร้างอาคารที่พักในลักษณะถาวรเพิ่มขึ้น ห้ามขยายพื้นที่ส่วนบริเวณนักท่องเที่ยวของศูนย์บริการนักท่องเที่ยววังวางออกไปจากเดิม ไม่มีการพัฒนาขยายเส้นทางถนนให้กว้างขึ้นกว่าปัจจุบัน แต่จะซ่อมบำรุงให้เส้นทางอย่างปลอดภัย ห้ามพัฒนาร้านค้าหรือบริการในลักษณะของการให้สัมปทาน จะมีเพียงการให้สิทธิ์แก่ร้านค้าเดิมที่ได้รับการอนุญาตอยู่แล้ว รวมทั้งจะมีการปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพของระบบบำบัดน้ำเสียให้ดีขึ้น

ในการประเมินความคุ้มค่าของการลงทุน ที่ปรึกษาได้ประเมินค่าก่อสร้างไว้รวมประมาณ 634 ล้านบาท โดยมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการปีละประมาณ 15 ล้านบาท ประมาณการผลประโยชน์และต้นทุนของโครงการในระยะเวลาดำเนินการ 30 ปี โดยด้านการเงิน มีความคุ้มค่าในการลงทุนเฉพาะในกรณีที่อัตราส่วนลดเท่ากับร้อยละ 7 และอัตราผลตอบแทนภายในทางการเงิน (FIRR) เท่ากับร้อยละ 7.16 ส่วนด้านเศรษฐศาสตร์มีความคุ้มค่าในการลงทุนทุกกรณี โดยมีอัตราผลตอบแทนภายในทางเศรษฐศาสตร์ (EIRR) เท่ากับร้อยละ 17.62

จงตอบคำถามต่อไปนี้ (สมมุติข้อมูลเพิ่มเติมได้เองตามที่คิดว่าจำเป็น)

1. ต้นทุนและผลประโยชน์ (ทั้งทางเศรษฐศาสตร์และการเงิน) ของโครงการนี้มีรายการอะไรบ้าง และคำนวณได้อย่างไร
2. โครงการนี้มีความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์และการเงินหรือไม่ ทำไม EIRR และ FIRR จึงมีค่าที่แตกต่างกัน
3. ความเสี่ยงและปัญหาต่างๆที่อาจเกิดขึ้นกับโครงการมีอะไรบ้าง และมีผลต่อการวิเคราะห์อย่างไร
4. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชควรลงทุนในโครงการนี้หรือไม่ อย่างไร และ เพราะอะไร
